

Epimenidés z Knóssu

Testimonia DK 3 A

A 1 = Diogenés Laertios, Vitae philosophorum I,109-115

Epimenidovým otcem byl, jak tvrdí Theopompos a mnozí jiní, Faistios, podle jiných však Dósiadés nebo Agésarchos. Rodem byl Krétan z Knóssu, ale od Krétanů se lišil typem úpravy vlasů. Když ho jednou otec poslal na pastvinu pro ovci, odbočil v poledne z cesty a spal v nějaké jeskyni 57 let. Když pak vstal, hledal tu ovci, myslel si totiž, že spal jen chvíli. Když ji však nenašel, vrátil se na pastvinu, a našel vše změněné a v držení kohosi jiného, až se úplně zmatený vrátil do města. Tam se u vchodu do svého domu setkal s lidmi, kteří se ho ptali, kdo je. Konečně našel mladšího bratra, tehdy již starce, díky němuž pochopil celou pravdu. (110) Když se o tom dozvěděli v Řecku, pokládali jej za mimořádného oblíbence boha.

Ἐπιμενίδης, καθά φησι Θεόπομπος (FGrHist. 115 F 67; II,548) καὶ ἄλλοι συχνοί, πατὴρ μὲν ἦν Φαιστίου, οἱ δὲ Δωσιάδα, οἱ δὲ Ἀγησάρχου Κρής τὸ γένος ἀπὸ Κνωσοῦ, καθέσει τῆς κόμης τὸ εἶδος παραλλάσσω. οὗτός ποτε πεμφθεὶς παρὰ τοῦ πατρὸς εἰς ἀγρὸν ἐπὶ πρόβατον, τῆς ὁδοῦ κατὰ μεσημβρίαν ἐκκλίνας ὑπ' ἄνθρωπι τινὶ κατεκοιμήθη ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα ἔτη. διαναστὰς δὲ μετὰ ταῦτα ἐζήτει τὸ πρόβατον, νομίζων ἐπ' ὀλίγον κεκοιμηθῆσθαι. ὡς δὲ οὐχ εὗρισκεν, παρεγένετο εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ μετεσκευασμένα πάντα καταλαβὼν καὶ παρ' ἐτέρωι τὴν κτῆσιν, πάλιν ἦκεν εἰς ἄστὺ διαπορούμενος. κάκει δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ εἰσιὼν οἰκίαν περιέτυχε τοῖς πυνθανομένοις, τίς εἶη, ἕως τὸν νεώτερον ἀδελφὸν εὗρων τότε ἤδη γέροντα ὄντα, πᾶσαν ἔμαθε παρ' ἐκείνου τὴν ἀλήθειαν.

Tehdy Athéňany sužoval mor a Pýthie jim věštila, že mají [rituálně] očistit město. Poslali tedy Níkiu, syna Nikératova s lodí na Krétu pro Epimenida. Ten přišel v 46. olympiádě (596 až 593 před n. l.), očistil jejich město a tímto způsobem zažehnal mor: Vzal černé i bílé ovce a přivedl je na Areův pahorek. Tam je nechal jít, kam by chtěly; pomocníkům však nařídil, aby každou z nich tam, kde si lehne, obětovali příslušnému bohu. Takto prý zlo ustalo. Dodnes je možné nalézt v athénských čtvrtích bezejmenné oltáře, připomínku tehdejšího usmíření. Podle některých uvedl jako příčinu moru kylónské poskvrnění (viz *Suda*, heslo *Agos*) a označil, jak se ho zbavit. Kvůli tomu museli zemřít dva mladíci, Kratínos a Ktésibios, a pohroma byla usmířena. (111) Athéňané pak odhlasovali, že má dostat talent (26 kg) stříbra a loď, která by ho odvezla na Krétu. Epimenidés však stříbro nepřijal, zato uzavřel smlouvu o přátelství a válečném spojenectví mezi obyvateli Knóssu a Athén. Zanedlouho po návratu domů zemřel.

Dožil se 157 let, jak praví Flegón ve spise *O dlouhověkých lidech*, Krét'ané však říkají, že 299 let. Xenofanés z Kolofónu prý slyšel (Xenofanés B 20), že Epimenidés žil 154 let.

(110) γνωσθεῖς δὲ παρὰ τοῖς Ἑλλησι θεοφιλέστατος εἶναι ὑπελήφθη. τότε καὶ Ἀθηναίοις (τότε) λοιμῶι κατεχομένοις ἔχρησεν ἡ Πυθία καθῆραι τὴν πόλιν· οἱ δὲ πέμπουσι ναῦν τε καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου εἰς Κρήτην, καλοῦντες τὸν Ἐπιμενίδην. καὶ ὅς ἐλθὼν Ὀλυμπιάδι τεσσαρακοστῆι ἔκτῃ (596/593 BC) ἐκάθηρεν αὐτῶν τὴν πόλιν καὶ ἔπαυσε τὸν λοιμὸν τοῦτον τὸν τρόπον· λαβὼν πρόβατα μέλανά τε καὶ λευκὰ ἤγαγεν πρὸς τὸν Ἄρειον πάγον· κάκειῖθεν εἶασεν ἰέναι οἱ βούλοιντο, προστάξας τοῖς ἀκολούθοις, ἔνθα ἂν κατακλινῆι αὐτῶν ἕκαστον, θύειν τῶι προσήκοντι θεῶι· καὶ οὕτω λῆξαι τὸ κακόν. ὅθεν ἔτι καὶ νῦν ἔστιν εὐρεῖν κατὰ τοὺς δήμους τῶν Ἀθηναίων βωμοὺς ἀνωνύμους, ὑπόμνημα τῆς τότε γενομένης ἐξιλάσεως. οἱ δὲ τὴν αἰτίαν εἰπεῖν τοῦ λοιμοῦ τὸ Κυλώνειον ἄγος σημαίνειν τε τὴν ἀπαλλαγὴν· καὶ διὰ τοῦτο ἀποθανεῖν δύο νεανίας Κρατῖνον καὶ Κτησίβιον, καὶ λυθῆναι τὴν συμφορὰν. (111) Ἀθηναῖοι δὲ τάλαντον ἐψηφίσαντο δοῦναι αὐτῶι καὶ ναῦν τὴν εἰς Κρήτην ἀπάξουσιν αὐτόν. ὁ δὲ τὸ μὲν ἀργύριον οὐ προσήκατο· φιλίαν δὲ καὶ συμμαχίαν ἐποιήσατο Κνωσίων καὶ Ἀθηναίων.

καὶ ἐπανελθὼν ἐπ' οἴκου μετ' οὐ πολὺ μετήλλαξεν, ὡς φησι Φλέγων ἐν τῶι Περὶ μακροβίων (F GrHist. 257 F 38; II,1191) βιούς ἔτη ἑπτὰ καὶ πενήκοντα καὶ ἑκατόν· ὡς δὲ Κρήτες λέγουσιν, ἑνὸς δέοντα τριακόσια· ὡς δὲ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος (21 B 20) ἀκηκοέναι φησί, τέτταρα πρὸς τοῖς πενήκοντα καὶ ἑκατόν.

Složil báseň *O původu Kúrétů a Korybantů a Theogonii*, celkem pět tisíc veršů, dále báseň o stavbě lodi Argó a Iásónově plavbě do Kolchidy, 6 500 veršů. (112) V próze sepsal díla *O obětech a o ústavě na Krétě a O Minóovi a Rhadamanthyovi*, asi čtyři tisíce řádků. V Athénách založil svatyni Vznešených bohyň (*Semnon, Eríyí*), jak říká Lobón z Argu ve spisu *O básnictví* (fr. 16 Crön.). Říká se, že byl první, kdo očistil domy i pole a založil svatyně. Někteří však tvrdí, že nespal tak dlouho, ale že se na nějaký čas vzdálil sbírat byliny.

Připisuje se mu také list zákonodárci Solónovi, jednající o ústavě, kterou dal Krét'anům Minós. Démétrios z Magnésie se však ve spisu *O stejnojmenných básnících a spisovatelích* snaží ukázat, že list není napsán krétským dialektem, nýbrž attickým a ještě k tomu novým.

ἐποίησε δὲ Κουρήτων καὶ Κορυβάντων γένεσιν καὶ Θεογονίαν ἔπη πεντακισχίλια, Ἀργοῦς ναυπηγίαν τε καὶ Ἰάσονος εἰς Κόλχους ἀπόπλουν ἔπη ἑξακισχίλια πεντακόσια. (112) συνέγραψε δὲ καὶ καταλογάδην Περὶ θυσιῶν καὶ τῆς ἐν Κρήτηι πολιτείας καὶ Περὶ Μίνω καὶ Ῥαδαμάνθος εἰς ἔπη τετρακισχίλια. ἰδρύσατο δὲ καὶ παρ' Ἀθηναίοις τὸ ἱερόν τῶν Σεμνῶν, ὡς φησι Λόβων ὁ Ἀργεῖος ἐν τῶι Περὶ ποιητῶν (fr. 16 Crön.). λέγεται δὲ καὶ πρῶτος οἰκίας καὶ ἀγροὺς καθῆραι καὶ

ίερά ιδρύσασθαι. εἰσὶ δ' οἱ μὴ κοιμηθῆναι αὐτὸν λέγουσιν, ἀλλὰ χρόνον τινὰ ἐκπατῆσαι ἀσχολούμενον περὶ ῥιζοτομίαν.

Φέρεται δ' αὐτοῦ καὶ ἐπιστολὴ πρὸς Σόλωνα τὸν νομοθέτην, περιέχουσα πολιτείαν ἣν διέταξε Κρησὶ Μίνως. ἀλλὰ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς Περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων διελέγχειν πειρᾶται τὴν ἐπιστολὴν ὡς νεαρὰν καὶ μὴ τῇ Κρητικῇ φωνῇ γεγραμμένην, Ἀθίδι δὲ καὶ ταύτῃ νέα. ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλην εὖρον ἐπιστολὴν ἔχουσαν οὕτως:

(...)

Ἐπιμενίδης Σόλωνι

Θάρρει, ὦ ἑταῖρε. αἱ γὰρ ἔτι θητευόντεσσιν Ἀθηναίοις καὶ μὴ εὐνομημένοις ἐπεθήκατο Πεισίστρατος, εἶχε κα τὰν ἀρχὰν ἀεὶ, ἀνδραποδιζάμενος τῶς πολιήτας· νῦν δὲ οὐ κακῶς ἀνδρας δουλῶται· τοὶ μεννάμενοι τᾶς Σόλωνος μανύσιος ἀλγιόντι πεδ' αἰσχύνας οὐδὲ ἀνεξοῦνται τυραννούμενοι. ἀλλ' αἱ κα Πεισίστρατος κατασχέθη τὰν πόλιν, οὐ μὰν ἐς παῖδας τήνω ἔλπομαι τὸ κράτος ἴξεσθαι· δυσμάχανον γὰρ ἀνθρώπως ἐλευθεριάξαντας ἐν τεθμοῖς ἀρίστοις δούλως ἤμεν. τὸ δὲ μὴ ἀλᾶσθαι, ἀλλ' ἔρπε ἐς Κρήτην ποθ' ἀμέ. τουτᾶ γὰρ οὐκ ἐσεῖται τιν δεινὸς ὁ μόναρχος· αἱ δὲ πη ἐπ' ἀλατεία ἐγκύρσωντί τοι τοὶ τήνω φίλοι, δειμαίνω μὴ τι δεινὸν πάθης.

Καὶ οὗτος μὲν ὦδε.

(114) Démétrios tvrdí, že prý Epimenidés dostal od Nymf jakýsi pokrm a uchovával jej ve volském kopytu. Požíval jej po malých dávkách, takže se nikdy nevyprazdňoval a nikdy ho nebylo vidět jíst. Připomíná ho i Tímaios (z Taorminy) v druhé knize. Někteří vypravují, že mu Kréťané přinášejí oběti jako bohu, říkají totiž, že velmi důkladně znal, co nastalo. Když mu například Athéňané ukázali Múnichii, tak prý řekl, že nevědí, jak velikého zla jim to místo bude příčinou, neboť kdyby věděli, roznesli by je v zubech (B 10). Řekl to mnoho let před oněmi událostmi. Říká se také, že se jako první sám zval Aiakem, že Lakedaimonským předpověděl porážku od Arkad'anů, že prý předstíral, že už vícekrát opět ožil.

(114) φησὶ δὲ Δημήτριός τινας ἰστορεῖν ὡς λάβοι παρὰ Νυμφῶν ἔδεσμά τι καὶ φυλάττοι ἐν χηλῇ βοός· προσφερόμενός τε κατ' ὀλίγον μηδεμιᾷ κενουῖσθαι ἀποκρίσει μηδὲ ὀφθῆναι ποτε ἐσθίων. μέμνηται αὐτοῦ καὶ Τίμαιος ἐν τῇ δευτέρῃ (fr. 45; FHG I, 201). λέγουσι δὲ τινες ὅτι Κρηῆτες αὐτῶι θύουσιν ὡς θεῶι· φασὶ γὰρ καὶ [προ]γνωστικώτατον γεγονέναι. ἰδόντα γοῦν τὴν Μουνιχίαν παρ' Ἀθηναίοις ἀγνοεῖν φάναι αὐτούς, ὅσων κακῶν αἴτιον ἔσται τοῦτο τὸ χωρίον αὐτοῖς· ἐπεὶ κἄν τοῖς ὁδοῦσιν αὐτὸ διαφορῆσαι (B 10). ταῦτα ἔλεγεν τοσοῦτοις πρότερον χρόνοις.

λέγεται δὲ ὡς καὶ πρῶτος αὐτὸν Αἰακὸν λέγοι καὶ Λακεδαιμονίοις προείποι τὴν ὑπὸ Ἄρκάδων ἄλωσιν προσποιηθῆναί τε πολλάκις ἀναβεβιωκέναι.

(115) Theopompos v *Podivuhodnostech* (VIII. Kniha *Filipik*) vypravuje, že když Epimenidés zřizoval svatyni nymf, bylo slyšet hlas z nebe: “Epimenide, ne nymfám, nýbrž Diovi!”

I Kréťanům prý předpověděl, že lakedaimonští budou poraženi od arkadských, jak už bylo řečeno, a skutečně byli poraženi u Orchomenu.

Zestárnul prý právě v tolika dnech, kolik let prospal, vždyt' i toto tvrdí Theopompos. Myróniános [z Amastridy] pak v *Podobnostech* říká, že ho Kréťané nazývali Kúrétém. Jeho tělo uchovávají u sebe Lakedaimoňané, podle jakési věštby, jak praví Sósibios Lakón.

Byli ještě jiní Epimenidové: druhý skladatel genealogií a třetí, který napsal v dórském dialektu *O Rhodu*.

(115) Θεόπομπος δ' ἐν τοῖς Θαυμασίοις (F GrHist. 115 F 69; II,549) κατασκευάζοντος αὐτοῦ τὸ τῶν Νυμφῶν ἱερὸν ῥαγῆναι φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ· „Ἐπιμενίδη, μὴ Νυμφῶν, ἀλλὰ Διός.“

Κρησί τε προειπεῖν τὴν Λακεδαιμονίων ἦτταν ὑπὸ Ἄρκάδων, καθάπερ προείρηται. καὶ δὴ καὶ ἐλήφθησαν πρὸς Ὀρχομενῶνι.

γηρᾶσαί τε ἐν τοσαύταις ἡμέραις αὐτὸν ὅσαπερ ἔτη κατεκοιμήθη· καὶ γὰρ τοῦτό φησι Θεόπομπος. Μυρωνιανὸς δὲ ἐν Ὀμοίοις (fr. 1; FHG IV, 454) φησὶν ὅτι Κούρητα αὐτὸν ἐκάλουν Κρηῆτες· καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ φυλάττουσι Λακεδαιμόνιοι παρ' ἑαυτοῖς κατὰ τι λόγιον, ὡς φησι Σωσίβιος ὁ Λάκων (fr. 17; FHG II,628).

γεγόνασι δὲ καὶ Ἐπιμενίδαι ἄλλοι δύο ὃ τε γενεαλόγος καὶ τρίτος ὁ Δωριδι γεγραφῶς περὶ Ῥόδου.

A 2 = Suda, Lexicon, s.v. Ἐπιμενίδης

Ἐπιμενίδης, Φαίστου ἢ Δωσιάδου ἢ Ἀγησάρχου υἱὸς καὶ μητρὸς Βλάστας, Κρής ἀπὸ Κνωσσοῦ ἐποποιός. (οὗ λόγος ὡς ἐξίοι ἢ ψυχὴ ὀπόσον ἤθελε καιρὸν καὶ πάλιν εἰσήιει ἐν τῷ σώματι· τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ πόρρω χρόνων τὸ δέρμα εὐρῆσθαι γράμμασι κατάστικτον.) γέγονε δὲ ἐπὶ τῆς λ' Ὀλυμπιάδος (660/657 BC), ὡς προτερεύειν καὶ τῶν ζ' κληθέντων σοφῶν ἢ καὶ ἐπ' αὐτῶν γενέσθαι. ἐκάθηρε γοῦν τὰς Ἀθήνας τοῦ Κυλωνείου ἄγους κατὰ τὴν μδ' Ὀλυμπιάδα (604/601 BC) γηραιὸς ὢν. ἔγραψε δὲ πολλὰ ἐπικῶς καὶ καταλογάδην μυστήριά τινα καὶ καθαρμούς καὶ ἄλλα αἰνιγματώδη.

πρὸς τοῦτον γράφει Σόλων ὁ νομοθέτης μεμφόμενος τῆς πόλεως κάθαρσιν (= DL I,64).

οὗτος ἔζησεν ρν ἔτη, τὰ δὲ ς ἐκαθύδησεν.

καὶ παροιμία 'τὸ Ἐπιμενίδειον δέρμα' ἐπὶ τῶν ἀποθέτων.

A 3 = Strabón, Geographica X,479

ἐκ δὲ τῆς Φαιστοῦ τὸν τοὺς καθαροὺς ποιήσαντα διὰ τῶν ἐπῶν Ἐπιμενίδην φασὶν εἶναι.

A 4 /1 = Aristotelés, Ἰθην. πολιτεία 1

Μύρωνος καθ' ἱερῶν ὁμόσαντες ἀριστίνδην. καταγνωσθέντος δὲ τοῦ ἄγους αὐτοὶ μὲν ἐκ τῶν τάφων ἐξεβλήθησαν, τὸ δὲ γένος αὐτῶν ἐφυγεν ἀειφυγίαν. Ἐπιμενίδης δ' ὁ Κρήτης ἐπὶ τούτοις ἐκάθηρε τὴν πόλιν.

A 4 /2 = Plútarchos, Solon 12

ἐν δὲ τῷ τότε χρόνῳ τῆς στάσεως ἀκμὴν λαβούσης μάλιστα καὶ τοῦ δήμου διαστάντος ἤδη δόξαν ἔχων ὁ Σόλων παρηλθεν εἰς τὸ μέσον ἅμα τοῖς ἀρίστοις τῶν Ἀθηναίων καὶ δεόμενος καὶ διδάσκων ἔπεισε τοὺς ἐναγεῖς λεγομένους δίκην ὑποσχεῖν καὶ κριθῆναι τριακοσίων ἀριστίνδην δικαζόντων. Μύρωνος δὲ τοῦ Φλυέως κατηγοροῦντος ἐάλωσαν οἱ ἄνδρες καὶ μετέστησαν οἱ ζῶντες, τῶν δ' ἀποθανόντων τοὺς νεκροὺς ἀνορύξαντες ἐξέριψαν ὑπὲρ τοὺς ὄρους. ταύταις δὲ ταῖς ταραχαῖς καὶ Μεγαρέων συνεπιθεμένων ἀπέβαλόν τε Νίσαιαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Σαλαμῖνος ἐξέπεσον αὐθις. καὶ φόβοι τινὲς ἐκ δεισιδαιμονίας ἅμα καὶ φάσματα κατεῖχε τὴν πόλιν, οἳ τε μάντις ἄγη καὶ μiasμοὺς δεομένους καθαρωῶν προφαίνεσθαι διὰ τῶν ἱερῶν ἠγόρευον. οὕτω δὲ μετὰπεμπτος αὐτοῖς ἦκεν ἐκ Κρήτης Ἐπιμενίδης ὁ Φαίστιος, ὃν ἔβδομον ἐν τοῖς σοφοῖς καταριθμοῦσιν ἔνιοι τῶν οὐ προσιεμένων τὸν Περιάνδρον. ἐδόκει δὲ τις εἶναι θεοφιλῆς καὶ σοφὸς περὶ τὰ θεῖα, τὴν ἐνθουσιαστικὴν καὶ τελεστικὴν σοφίαν. διὸ καὶ παῖδα νύμφης ὄνομα Βάλτης καὶ Κούρητα νέον αὐτὸν οἳ τότε ἄνθρωποι προσηγόρευον. ἐλθὼν δὲ καὶ τῷ Σόλωνι χρησάμενος φίλῳ πολλὰ προσυπειργάσατο καὶ προωδοποίησεν αὐτῷ τῆς

νομοθεσίας, καὶ γὰρ εὐσταλεῖς ἐποίησε ταῖς ἱερουργίαις καὶ περὶ τὰ πένθη πραιοτέρους, θυσίας τινὰς εὐθύς ἀναμίξας πρὸς τὰ κήδη καὶ τὸ σκληρὸν ἀφελῶν καὶ τὸ βαρβαρικόν, ὧι συνείχοντο πρότερον αἱ πλεῖσται γυναῖκες. (B 10). Ἐπιμενίδης μὲν οὖν μάλιστα θαυμασθεὶς καὶ χρήματα διδόντων πολλὰ καὶ τιμὰς μεγάλας τῶν Ἀθηναίων οὐδὲν ἢ θαλλὸν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ἐλαίας αἰτησάμενος καὶ λαβὼν ἀπήλθεν.

A 5 /1 = Platón, Leges I; 642d

Vždyť jsi určitě slyšel, že od nás pochází Epimenidés, božský muž, který byl s námi spřízněn. Deset let před perskými válkami přišel podle věštby boha k vám, aby provedl některé oběti, které bůh nařídil. Když se Athéňané obávali Peršanů, řekl, že do deseti let nepřijdou, a až pak přijdou, že odtáhnou, aniž co pořídí, že víc zla utrpí, než způsobí. Tenkrát uzavřeli naši předkové spojení.

τῆιδε γὰρ ἴσως ἀκήκοας, ὡς Ἐπιμενίδης γέγονεν ἀνὴρ θεῖος, ὃς ἦν ἡμῖν οἰκεῖος, ἐλθὼν δὲ πρὸ τῶν Περσικῶν δέκα ἔτεσιν πρότερον παρ' ὑμᾶς κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ μαντείαν θυσίας τε ἐθύσατό τινας, ἃς ὁ θεὸς ἀνεῖλεν, καὶ δὴ καὶ φοβουμένων τὸν Περσικὸν Ἀθηναίων στόλον εἶπεν, ὅτι δέκα μὲν ἐτῶν οὐχ ἤξουσιν, ὅταν δὲ ἔλθωσιν, ἀπαλλαγῆσονται πράξαντες οὐδὲν ὧν ἠλπιζον παθόντες τε ἢ δρᾶσαντες πλείω κακά. τότε οὖν ἐξενώθησαν ὑμῖν οἱ πρόγονοι ἡμῶν.

A 5 /2 = Platón, Leges III; 677d

To je velmi pěkné, Kleinio, že jsi vynechal svého přítele, který žil jakoby včera.

Myslíš Epimenida?

Ano, toho. Neboť on u vás, příteli, všechny daleko přestihl návodem, který sice slovem dávno věštil Hésiodos, avšak skutkem jej provedl on, jak vy vyprávíte.

ἄρ' ἴστ', ὦ Κλεινία, τὸν φίλον ὅτι παρέλιπες τὸν ἀτεχνῶς χθὲς γενόμενον; ἡμῶν φράζεις Ἐπιμενίδην; ἴναί τοῦτον· πολὺ γὰρ ὑμῖν ὑπερεπήδησε τῶι μηχανήματι τοὺς ξύμπαντας, ὦ φίλε, ὃ λόγῳ μὲν Ἡσίοδος ἐμαντεύετο πάλαι τῶι δ' ἔργῳ ἐκεῖνος ἀπετέλεσεν.

A 5 /3 = Plútarchos, Septem sapientium convivium 157d

Σόλωνος δὲ ξένον Ἐπιμενίδην νόμος τις ἀπέχεσθαι τῶν ἄλλων σιτίων κελεύει, τῆς δ' ἀλίμου δυνάμεως, ἦν αὐτὸς συντίθησι μικρὸν εἰς τὸ στόμα λαμβάνοντα διημερεύειν ἀνάριστον καὶ ἄδειπνον ... ὁ δὲ Σόλων ἔφη θαυμάζειν τὸν Ἄρδαλον, εἰ τὸν νόμον οὐκ ἀνέγνωκε τῆς διαίτης τοῦ ἀνδρὸς ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖς Ἡσιόδου γεγραμμένον·

ἐκεῖνος γὰρ ἐστὶν ὁ πρῶτος Ἐπιμενίδη σπέρματα τῆς τροφῆς ταύτης παρασχὼν καὶ ζητεῖν (ὁ) διδάξας ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειρα' (Opera et dies 41)· ὄϊει γάρ', ὁ Περίανδρος εἶπε, τὸν Ἡσιόδον ἐννοῆσαι τι τοιοῦτον, οὐκ ἐπαινέτην ὄντα φειδοῦς ἀεὶ, καὶ πρὸς τὰ λιτότατα τῶν ὄψων ὡς ἥδιστα παρακαλεῖν ἡμᾶς; ἀγαθὴ μὲν γὰρ ἡ μαλάχη βρωθῆναι, γλυκὺς δ' ὁ ἀνθέρικος· τὰ δ' ἄλιμα ταῦτα καὶ ἄδιψα φάρμακα μᾶλλον ἢ σιτία πυνθάνομαι καὶ μέλι καὶ τυρόν τινα βαρβαρικὸν δέχεσθαι...

A 6 = Theophrastos, Historia plantarum VII,12,1

ἐδώδιμοι (...) καὶ ἡ τοῦ ἀσφοδέλου ῥίζα καὶ ἡ τῆς σκίλλης πλὴν οὐ πάσης, ἀλλὰ τῆς Ἐπιμενιδείου καλουμένης, ἡ ἀπὸ τῆς χρήσεως ἔχει τὴν προσηγορίαν.

Cfr.. Characteres 16,13:

ἰερείας καλέσας σκίλλῃ ἢ σκύλακι κελεῦσαι αὐτὸν περικαθᾶραι.

A 6a = Apuleius, Apologia 27

Ti, kteří nejpečlivěji sledují vládu prozřetelnosti ve světě a zvláště oddaně uctívají bohy, jsou lidem označováni za mágy, jako by dokázali něco, o čem vědí, že se děje, také udělat. Takoví byli kdysi Epimenidés, Orfeus, Pýthagorás a Ostanés; později se podobně dostalo do podezření Empedokleovo očišťování, Sókratovo daimonion, Platónovo Dobro.

qui providentiam mundi curiosius vestigant et impensius deos celebrant eos vero vulgo magos nominant, quasi facere etiam sciunt quae sciunt fieri, ut olim fuere Epimenides et Orpheus et Pythagoras et Ostanés ac dein similiter suspectata Empedocli catharmoe, Socrati daemonion, Platonis τὸ ἀγαθόν.

A 7 = Kléméns Alexandrijský, *Protrepticus* 26,4

Jako se o to [aby se vyhnul zbožštění lidských vášní] nestaral ani ten dávný Epimenidés, který Athéňanům vztyčil oltáře Zrupnosti a Nestoudnosti.

ὥσπερ ἀμέλει καὶ Ἐπιμενίδης ὁ παλαιὸς Ὑβρεως καὶ Ἀναιδείας Ἀθήνησιν ἀναστήσας βωμούς·

Cfr. Pausaniás, *Graecae descriptio* I,28,5:

Hrubé balvany, na kterých stojí žalobci a obžalovaní, nazývají kamenem Zrupnosti a Nestoudnosti. Nablízku je svatyně bohů, jež Athéňané nazývají Ctihodné (*Semnai*), Hésiodos v *Theogonii* (*Theog.* 185) však Lítice (*Erínyes*).

τοὺς δὲ ἀργοὺς λίθους, ἐφ' ὧν ἐστᾶσιν ὅσοι δίκας ὑπέχουσι καὶ οἱ διώκοντες, τὸν μὲν Ὑβρεως τὸν δὲ Ἀναιδείας αὐτῶν ὀνομάζουσι. πλησίον δὲ ἱερὸν θεῶν ἐστὶν ἃς καλοῦσιν Ἀθηναῖοι Σεμνάς, Ἡσίοδος δὲ Ἐρινῦς ἐν Θεογονίᾳ.

A 8/1 = Pausaniás, *Graecae descriptio* I,14,4

Před tímto chrámem [v athénském ódeiu], kde je také Triptoleмова socha, je bronzový býk jakoby vedený k oběti, a je tu zobrazen sedící Epimenidés z Knóssu. Ten se prý kdysi odebral na venkov, vešel do jeskyně a usnul tam. Spánek ho neopustil dříve, dokud spícímu neuplynul čtyřicátý rok. Později pak skládal verše a [rituálně] očišťoval města, mimo jiné i Athény.

πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦδε ἔνθα καὶ τοῦ Τριπτολέμου τὸ ἄγαλμα, ἔστι βοῦς χαλκοῦς οἷα ἐς θυσίαν ἀγόμενος. πεποιήται δὲ καθήμενος Ἐπιμενίδης Κνώσιος, ὃν ἐλθόντα εἰς ἀγρὸν κοιμᾶσθαι λέγουσιν ἐσελθόντα ἐς σπήλαιον. ὁ δὲ ὕπνος οὐ πρότερον ἀνήκεν αὐτὸν πρὶν ἢ οἱ τεσσαρακοστὸν ἔτος γενέσθαι καθεύδοντι. καὶ ὕστερον ἔπη τε ἐποίει καὶ πόλεις ἐκάθηρεν ἄλλας τε καὶ τὴν Ἀθηναίων.

A 8/2 = Serv. Georg. 1,19

unique puer monstrator aratri (...) vel Epimenides, qui postea Buzyges dictus est secundum Aristotelem (fr. 386 R.).

A 8/3 = Hésychios, *Lexicon*

Βουζύγης· ἦρως Ἀττικὸς ὁ πρῶτος βούς ὑπ' ἄροτρον ζεύξας· ἐκαλεῖτο δὲ Ἐπιμενίδης.

Cfr. Suidás, Lexicon:

Βουζύγης· ὁ Ἡρακλῆς.

Papyrus Oxy. 26.2442; fr. 29, 5f. (ed. H.J. Mette)

Ἐπιμεν[ίδης] δ' ἐν ξ Γε[νεαλογ]ιῶν ὑπὸ Γλαύκου ἐρίσαντα [Κλύμενον ἀναιρεθῆναι]
τῶι ζεύγει τ' (...).